

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Ivstitia Et, Ivs. Sex Libris totidem Tractatus appono, nempe de rerum
Dominio, de Restitutione, de Contractibus Gratuitis, de Contractibus
Onerosis, de Contractibus Fortunæ, de Contractibus Adminicularis, de
Quasi-Contractibus, & nonnullis Innominatis

Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663

9. De Monte Pietatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80681](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80681)

ultra sortem accipere. Quia huiusmodi mutua-
tio verè non sine causa lucri cessantis. Eadem
ex causa ultra est, si mercatores credito vendē-
tes aliquid ultra pretii rigorosum accipiant ti-
tulo lucri cessantis, verbi gratia, rem solum mo-
do valentem centum, vendant pro centum, &
quingenta numerandis post annum. Quia
vendendo ad creditum (quod est virtualis
mutuatio) plures habent emptores, plures-
que res vendunt, & sic lucrum cessans com-
pensatur, unde illud non cessat huius causa
venditionis, Trullench. Decalog. lib. 7. capit. 19.
dub. 9.

74 Quid in mutuo pecuniario (nisi aliter con-
veniamus sit) si quis det mutuos centum
aureos, non potest exigere plus quam eorum
valor tunc fuerit. Unde si valor eorum augea-
tur, non potest repetere centum aureos; quia
reciperet aliquid supra sortem. Si vero decre-
scat, debet mutuatarius reddere plus quam cen-
tum, quia alias ad aequalitatem non restituere-
ret, Lessius l. 2. c. 20. dub. 8. Laym. l. 3. tr. 4. c. 16.
num. 15.

75 In mutuo autem aliarum rerum, ut vini,
triticii, olei, &c. aliter se res habet, quia si quis,
verb. grat. mutuet alteri centum modios tri-
ticii, siue pretium creseat, siue non, potest
centum repetere. Ratio differentia est, quia
pecunia non spectatur ordinariè (nisi aliter
conveniamus sit ob certas licitas causas) nisi
valor, siue pretium, unde non debet resti-
tui pretium aequale. At vero in frumento,
&c. spectatur ipsa materia, quia non petitur
mutuum frumenti propter pretium frumenti,
sed propter ipsum corpus, & substantiam: Er-
go etsi creseat pretium illius potest repetere
tot mensuras, quot dedit mutuo. Scio tamen
quosdam Doctores de his rebus eodem modo
loqui, quo de moneta, Layman. l. 3. tr. 4. c.
capit. 16. numero 14. Bonac. de contr. d. 3. q. 3.
p. 3.

76 Quenam demum sit usurarij, & cooperan-
tium poena, si requitas, respondeo, usurarium,
etiam non manifestum, eiusque hæredes ad
restitutionem teneri, atque etiam eos omnes,
qui ex parte usurarij cooperantur efficaciter,
verb. grat. Iudices, domini temporales nota-
rij, famuli, aduocati, qui quoniam modo iuvant,
vel cogunt mutuatarios, ad soluendum usuras.
Dixi possunt, & efficaciter, quia habendo se
negativè possunt usurarios permittere ob ius-
tam causam, & pauperem necessitatem. Præte-
rea in praxi ex præsumpta voluntate mutua-
tarij fieri minus principales, famuli scilicet ex-
citantur. Usurarius publicus siue notorius non
debet admitti ad communionem Altaris, nec
absolvi, donec usuras restituat, nec in loco sa-
cro sepeliri, & qui scienter sepelit, ipso facto
est excommunicatus. Eius denique testamen-
tum est irritum, nisi ante mortem
restituatur. Laym. l. 3. tr. 4. c. 16.
n. 21. Trull. Decal. 7. c. 9.
dubitat. 22.
**

CAPVT IX.

De Monte Pietatis.

Mons pietatis est summa pecunia vel ⁷⁷
alterius rei mutabilis, deputata, ad pietatis do-
subueniendum per mutuum pauperum ⁷⁷
necessitatibus. Ibi quidem montes quinque ⁷⁷
conditionibus constituentur. Prima, ut ex illis
detur mutuum ad certam summam pauperi-
bus, non autem diuitibus. Secunda, ut certum
tempus, verb. grat. ad annum vel pauld amplius
est permittitur. Tertia, ut mutuatarij dent pi-
gnus idoneum. Quarta ut singulis mensibus
aliquid minutum solvant pro sumptibus ne-
cessarijs ad montis conseruationem, ut pro mi-
nistrorum stipendio, qui montem custodiunt,
& administrant, semperque parati esse debent
ad mutuandam, ac pignora suscipienda custo-
dienda, reddenda, pro conductione domus, pro
rationum libris reliquisque necessarijs instru-
mentis. Quinta, si contingat mutuatarios non
soluere termino præfixo, pignus vendatur sub
hasta, ut ex pretio eius monti, & eius ministris
satisfiat, quod vero superest Domino pignoris
restituatur, Filliuc. tr. 34. p. 2. n. 165. Bonac. de
contr. d. 3. q. 3. p. 12. Sylu. 2. 2. q. 78. d. 4. q. 1.
conclus. 1. Lessius libro secundo c. 20. dub. 23. nu.
190. Tolet. l. 5. c. 38.

Ratio autè, cur hi montes liciti sunt, est: Quia
nihil à mutuatarijs exigitur mutationi, ratio-
ne, sed solum pro ratione expensarum, quæ ne-
cessariæ sunt ad montis conseruationem, & ad-
ministrationem, atque licitum est aliquid pro
his expensis exigere, ergo quod in his monti-
bus datur, iuste recipitur, & nulla equitas po-
stulat, ut quis cum damno suo mutuet tantum
igitur potest exigere, quantum necessarium est
ad damnum vitandum. Addo, Concilium Late-
ranense hocce approbare montes, dum Leo X.
ait. Declaramus, & definimus, Montes pietatis,
in quibus pro eorum impensis, & indemnitate
aliquid moderatum ad solas ministrorum impen-
sas, & aliarum rerum ad eorum conseruationem
pertinentium pro eorum indemnitate duntaxat
ultra sortem absque lucro eorundem montium
recipiunt, nec mali speciem præferre, nec illo pa-
cto improbari. Reginal. l. 2. n. 207. azor. p. 3.
cap. octauo Lessius l. 2. c. 20. num. 191. Filliucius
tr. 34. n. 167. Medin. de usur. q. 10. & alij com-
muniter.

79 Priuatus quisque potest montem instituere,
etiam si pecuniam illam sub onere alicuius Priuatus
census accepisset, & exigere à mutuatarijs, quisque po-
quantum opus est; ut se indemnem præstet, test montem
etiam si octo vel decem in centum ab illis
elsent solpenda. Quia negotium mutuatarij
mons utiliter gerit, cum aliàs maiori sum-
ptu fortasse deberet mutuum accipere. Les-
sius libro secundo capite 20. numero 194. Sa-
las de usur. dub. 33. numer. 3. & 10. Mol. sumo 2.
d. 325.

Deponentes pecuniam apud montem pieta-
tis

EL SCORAR
Theok Mar.
Tom. VII. VII
E. IV
6

106 Theologiae Moralis Lib. XXXVIII.

Deponentes pecuniam apud montem non possunt aliquid ultra sortem accipere, sedulo lucro cessante, vel damno emergente, si enim recipiant erit usura. Quia inter montem, & tradentes pecuniam non potest esse alius contractus, quam depositi sui mutui, nam deponens pecuniam, dando facultatem depositario, ut illa utatur censetur mutare ratione autem mutui non potest aliquid recipi, cum hoc sit contra preceptum naturale; & diuinum, neque etiam ratione depositi, quia contractus depositi debet esse gratuitus. Nauarra libro 5. conf. de usur. conf. 17. Filiucius tractat. 34. part. secund. num. 177. & 178. Azor. 10 postunt. part. tertia lib. quinto. cap. 9. questione 5.

Ex indul. Stat. 34. part. secund. num. 177. & 178. Azor. 10 postunt. part. tertia lib. quinto. cap. 9. questione 5. Scio tamen ex Pontificum immoritur indulto pluribus in locis oppositum esse in usu, nam deponentes apud Montes pietatis pecunias tuta conscientia quatuor vel quinque pro centum ultra sortem annuatim recipiunt. Concessit Paulus III. Conseruatoribus, ac praesentibus monti pietatis Ferrariae per Bullam, quae incipit, *Charitatis opera*, die 10. Iulij anno 1549. Vbi derogat consuet. in contrarium, etiam Concilij Lateran. Propterea huiusmodi indulto stante licitum est percipere illa quatuor, vel quinque pro centum ex pecunijs, quae supra montibus huiusce collocantur, quia censentur dari ex liberalitate, & gratitudine montis, qui mutuum recipit, ut hoc pacto alij alliciantur ad tradendam pecuniam, & pauperibus subueniatur. Bonac. de contract. d. 3. q. 3. puncto 12. numero 9.

81 Tituli ob quos lucrum euadit iustum. Primus est, emolumentum magnum, quod communitati praestat, qui suam pecuniam apud montem depositat, prouidet enim unde possint egeni subleuari. Secundus, ratione obligationis, quam in se suscipit mutuari pauperibus pro tanta summa. Nam cum ad communitatem spectet, quantum fieri potest, egenos subleuare, ut habeat promptam pecuniam, unde hoc praestare valeat, contrahit cum hoc, & illo, ut se obliget pro aliqua pecuniae quantitate, ad mutuum pauperibus, & pro tali obligatione tot pro centum soluit. Cum autem omnis obligatio sit pretio aestimabilis, potest quoque annuatim aliquod pretium iuste accipi. Sotus libro 6. de instit. questione prim. articulo secund. Molina de contr. d. 308. num. 4. Tertius titulus iustus est, si pecunia non censetur mutuari, sed accommodari, ita ut transeat in locatum.

Quod fieri potest, accedente declaratione Principis, & exigente bono publico. Quartus, si sit intuitu translationis dominij, & priuationis eiusdem, non autem mutui respectu. Omne enim Dominium rei vtilis, qualis praesertim est pecunia, est pretio aestimabile, sicut etiam priuatio eiusdem rei vtilis, unde cum quis se priuat facultate, ac potentia conuertendi pecuniam in obuios usus lucrativos, ut esset cambium, mercatura, aut rei fructifera emptio potest percipere lucrum, quod posset habere, Med. de rest. q. 32. Diana p. 5. tr. 13. ref. 10. Petr. Ledef. summa part. secund. tractat. 8. cap. 35. conclus. quart.

82 Mons vero pietatis potest exigere à mutuatariis non solum, quod necessarium est pro expensis ministrorum, sed etiam pro soluendis pensionibus, seu censibus, aut quocumque alio titulo pecunijs debitis depositanti. Quia licet potest mons se seruare indemnem, dum mutuatatur, exigendo à mutuatariis, quidquid ipse soluere tenetur intuitu illius commodi, quod paratum habet pro mutuatariis, praesertim cum non negotium proprium sed ipsorum gerat. Bonac. de contract. d. 3. qu. 3. puncto 12. num. 30. Azor. tam. 3. l. 5. c. 9. q. 2. Reginald. l. 25. nu. 209. Pasqualig. decis. mor. 186. Imo secundum Lefsum in append. de monte piet. q. 2. potest etiam exigere, quod necessarium est pro paranda, ac instruenda domo, in qua conseruentur, quae ad montem pertinent, quia habere domum cum omni apparatu necessario, pertinet ad montis conseruationem.

83 Mons potest exigere expensas pro ministris, quas exigit à ceteris, etiam ab iis, qui dant pignora, quae labore, ac cura non indigent, ut sunt vasa aurea, & argentea. Quia quod exigitur à mutuatariis non est intuitu conseruandi, pignora, sed pro montis conseruatione, & expensis, quos facit. Lef. l. 2. c. 20. dub. 23. nu. 194. Salas de usur. dub. 33. m. 8. Salon. to. 2. de inst. q. 78. a. 2. contr. 27.

84 Demum mons non potest aliquid accipere à mutuatariis in sui ipsius augmentum. Quia si aliquid exigeret supra expensas, ratione mutui exigeret, unde committeret usuram. Medin. de usur. q. 10. Arag. 2. 2. q. 77. a. 4. Non autem improbarium Villalob. sententiam p. 2. sum. tr. 22. diff. 14. a. 1. serentis, posse montem, augmentum capere ex mutuo, si omnes inter se conueniant, ut qui mutuum accipit aliquid tribuat per modum donationis ad montis augmentum.

SECTIO